

„Революционната конвенция” , „Истанбулската конвенция” или иначе казано „Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие”

Документът познат още като Истанбулската конвенция - е договорен през 2011 г. в Истанбул, Турция. Конвенцията е подписана от 44 държави и Европейския съюз. Досега е ратифицирана от 28 държави. България подписва Конвенцията на 24 април 2016 г.

Истанбулската конвенция има за цел на първо място „да защитава жените от всички форми на насилие и да предотвратява, преследва и премахва насилието над жени и домашното насилие“. Сред другите описани цели на Конвенцията са „да допринесе за премахване на всички форми на дискриминация, „да насърчава международното сътрудничество за премахване на насилието над жени и домашното насилие“ и т.н. Конвенцията предвижда всяка държава да създаде специален механизъм за мониторинг, да отпусне подходящи финансови и човешки ресурси за доброто изпълнение, да определи или създаде един или повече официални органи, отговарящи за координацията, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките и мерките за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от Конвенцията.

В същото време се поведе кампания срещу присъединяването към Конвенцията. Нещата ескалираха когато се заговори за неща като - „България узаконява третия пол“, задължаваме се да признаваме „хомосексуални бракове“, децата ще бъдат длъжни да учат за „травестизъм“ и т.н. Последваха множество коментари. А в текста няма нищо подобно и дали проблема не дойде от английската терминология и недостатъчното познаване на материята? В английския текст на конвенцията „пол“ и „джендър“ са различни думи, които означават различни неща. В българския превод на документа „джендър“ е преведено като „социален пол“, което всъщност се оказва ябълката на раздора. Изопачаването на смисъла на текста на Истанбулската конвенция се прави или целенасочено, или се прави от хора, които не са прочели добре самия текст.

Истанбулската конвенция най-общо се касае за защитата на жените от насилие въщи и навън, за по-бързо и адекватно правосъдие, за превенция и политики, за научни изследвания и обучение на специалисти, които да работят и с жертвите, и с агресорите, и с децата-свидетели на престъпленията. Пише за създаване на места за подслон и закрила, за телефонни линии, консултации и куп други необходими мерки. Документът ясно изброява различните измерения на проблема – принудителни

бракове и аборти, сексуален тормоз, домашно насилие, дискриминация на работното място, преследване на жени, защото са жени, принудително лишаване от свобода и т.н.

Целта е „подкрепа и защита на правото на всеки човек и особено на жените да живеят без насилие в публичната и в частната сфера“. Това е въпрос от международно значение. И докато повечето се опитват да убедят колко маловажен е проблема с насилието над жени, нека разгледаме и последните статистика, нека всички които смятат, че това е просто поредния дискриминационен въпрос, първо се замислят дали следващата жертва няма да е тяхна майка, дъщеря, сестра, братовчедка, далечна роднина или приятелка. Докато всяка четвърта българка е удряна вкъщи, е нелепо да твърдиш, че темата е повече дискриминационна и признава жените като „по-слабия пол“. Докато още ставаме свидетели на брутални убийства на жени от бившите им съпрузи и приятели, като Елена Василева, Катя Генова, Виола Николова и други, това само потвърждава тезата, че явно законодателството което имаме не е достатъчно да се справи с този проблем. Експертите я оценяват като революционен документ, който за първи път създава цялостна правна рамка за защита на жените и момичетата от всички форми на преследване и насилие, както и за възпитание от най-ранна възраст в толерантност и зачитане на равенството между половете. Против бяха т.нар. «националисти», но те не останаха сами. Цели осем министри гласуваха „против“ - включително няколко от министрите на ГЕРБ, сред които и, забележете, министърът на образованието и науката. За да не останат по-назад, към тях побързаха да се присъединят и т.нар. социалисти, както и СДС, вече определян като «днешният призрак на някогашния носител на демократичните промени». Впрочем, лидерът на последните би всички с абсурдното твърдение, че заради конвенцията жените спортистки щели да бъдат дискриминирани, когато се състезават с мъже. При кандидатстване за работа пък жените можело да бъдат изместени от мъже, преоблечени като жени.

Бунтът срещу конвенцията и аргументите на противниците ѝ са много повече от някакво недоразумение, което е плод на неосведоменост и затова подлежи на преразглеждане. Защото да поставяш условия, за да подкрепиш борбата срещу насилието, не означава ли толериране на това насилие? „Съпругата не може да отказва секс на мъжа си.“¹ - тази позиция на Волен Сидеров, лидер на "Атака", хвърли в потрес водещата на "Събуди се" по Нова ТВ Мирослава Иванова. Тя се опита да репликира, че секс против съгласието на жената е чисто изнасилване, но Волен само се засмя и потвърди, че такива са правилата в семейното съжителство. Румен Радев се дистанцира от ратификацията на Истанбулската конвенция. Той отсече, че е безотговорно да бърза да поемаме международни ангажменти без да сме наясно какво точно пише в даден документ и без сериозен дебат в обществото. И напомни, че

¹ Фрог Нюз "Жената не може да отказва секс на мъжа си" - <https://frognews.bg/laif-stail/fabrika-kliuki/volen-siderov-patriotichnite-igri.html>

има закони и МВР, които най-напред трябва да се борят с насилието срещу жени и деца.

Но статистиката остава все така страшна. Всяка трета жена в ЕС е била жертва на някаква форма на насилие, съобщава анализ на Евростат, посветен на 25 ноември, определен от ООН като Международен ден за премахването на насилието срещу жени. Около четвърт милион насилствени сексуални престъпления са били регистрирани от полицията в ЕС през м. г., като една трета от тях - близо 80 000 - са били изнасилвания. У нас, по данни на неправителствени организации, занимаващи се с проблемите за премахването на насилието срещу жени, почти всяка четвърта българка е била жертва на някакъв вид домашно насилие, като най-често срещаната форма е била сексуално насилие. Но всъщност жертвите на насилие нямат много опции къде да потърсят помощ. В двумилионна София има един единствен кризисен център с капацитет от 8 легла, които винаги са заети. В него тази година подкрепа са получили 49 жени. Откакто пък съществува, в кризисния център са били настанени над 2000 жени.

Насилието над жени и момичета е едно от най-широко разпространените сериозни нарушения на правата на човека в света. Според оценки 35 % от жените са били жертва на насилие в някакъв момент от живота си. В някои страни тази цифра достига до 70 %. Това явление е пречка за равенството между половете, овластяването на жените и момичетата, цялостното устойчиво развитие, както и за постигането на целите за устойчиво развитие. Необходима е постоянна ангажираност във всички страни и региони, за да бъде преодолян този проблем. Комисията предложи Европейският съюз да се присъедини към Конвенцията от Истанбул на Съвета на Европа. Работата по нейното ратифициране е в ход². Комисията призовава страните членки, които още не са ратифицирали конвенцията, да го направят. (изявление на Европейската комисия – по повод на Международния ден за премахване на насилието над жените – Брюксел, 24.11.17)³.

Анализът е подготвен от
Анна Главинаова
(Фондация «Джендър алтернативи»)

² „ЕС ще се присъедини към международна конвенция за борба с насилието над жените“ <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2017/05/11/violence-against-women/>

³ Въпроси и отговори: Международен ден за премахване на насилието срещу жените - [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-17-4849_bg.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-4849_bg.htm)